

Blanketní stížnost

Vyhradí-li si ve vazebních věcech stěžovatel lhůtu pro odůvodnění blanketní stížnosti, má soud, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Pouze výjimečně, neumožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť ten je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení. Nevyčká-li stížnostní soud na avizované odůvodnění stížnosti, poruší právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 630/23 ze dne 9.5.2023)

Ústavní soud rozhodl ve věci ústavní stížnosti stěžovatele L. C. K., zastoupeného JUDr. A.Š., advokátem se sídlem O., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 2. 2023, č. j. 2 To 8/2023-131, za účasti Vrchního soudu v Olomouci, jako účastníka řízení, tak, že usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. února 2023, č. j. 2 To 8/2023-131, bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto usnesení se proto ruší.

Z odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh předchozího řízení

1. Včas podanou ústavní stížností, která splňuje podmínky řízení dle zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci (dále jen "vrchní soud"), neboť má za to, že jím bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny.

2. Z obsahu napadeného rozhodnutí a ústavní stížnosti se podává, že usnesením Krajského soudu v Ostravě (dále jen "krajský soud") ze dne 6. 1. 2023, č. j. 3 Nt 51/2023-115, byl stěžovatel (zadržený na základě evropského zatýkacího rozkazu) podle § 94 odst. 1 zákona č. [104/2013](#) Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, vzat do předběžné vazby. Krajský soud nepřijal nabídku peněžité záruky. Stěžovatel je v Polské republice stíhán za hospodářské a daňové zločiny spáchané v letech 2016 a 2017, za které mu hrozí trest odnětí svobody v trvání až 10 let. Krajský soud dospěl k závěru, že podmínky ke vzetí stěžovatele do předběžné vazby jsou splněny. Tento svůj závěr odůvodnil tím, že přestože stěžovatel věděl, že polské justiční orgány jej hledají a dokonce věděl, že k zadržení jeho osoby byl vydán evropský zatýkací rozkaz, záměrně se vyhýbal přímému styku s polskými justičními orgány. Stěžovatel se za tímto účelem se svojí nejbližší rodinou přestěhoval do České republiky. Přímému styku s orgány Polské republiky se vyhýbá a na území České republiky si obstaral stálé bydlení. Současně však nemá v České republice žádné trvalejší vazby a žije ze starobního důchodu, který pobírá. Jeho snaha vyhýbat se trestnímu řízení je zcela evidentní. Vyjadřuje-li stěžovatel nedůvěru k orgánům Polské republiky, nelze ani tyto námitky zohlednit v řízení při rozhodování o vazbě. Z předchozího způsobu vedení života je zřejmé,

že stěžovatel může libovolně opustit území České republiky. Je zde tedy dána důvodná obava, že pokud by byl stěžovatel propuštěn na svobodu, mohl by uprchnout a takto se vyhnout řízení o předání.

3. Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě blanketní stížnost, přičemž uvedl, že z důvodů jazykové bariéry její odůvodnění doplní ve lhůtě 21 dnů do 7. 2. 2023. Vrchní soud napadeným usnesením tuto stížnost zamítl, a to aniž by vyčkal na avizované doplnění jejího odůvodnění. Svůj postup vrchní soud odůvodnil tím, že usnesení krajského soudu bylo stěžovateli i jeho obhájci doručeno dne 16. 1. 2023, k předložení stížnostnímu soudu došlo dne 24. 1. 2023 a s ohledem na to, že rozhodnutí o vzetí či trvání vazby je vždy podmíněno požadavkem přednostního a co nejrychlejšího projednání, rozhodl se nevyčkat na doplnění odůvodnění stížnosti, které navíc ani nepředstavuje obligatorní součást stížnosti. Vrchní soud proto uzavřel, že pokud soudu nebyla stížnostní argumentace zaslána ani 16 dní po doručení napadeného usnesení krajského soudu stěžovateli a jeho obhájci, není další vyčkávání takového podání v zájmu rychlého projednání věci ospravedlnitelné. Dále vrchní soud shrnul, že spisový materiál ani odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu nejsou nijak obsáhlé, přeložení do rodného jazyka stěžovatel nežádal, a proto vrchní soud nevidí důvod, aby stížnostní argumentace byla doložena až po více než 3 týdnech po doručení písemného vyhotovení usnesení krajského soudu. Závěrem vrchní soud zdůraznil, že jeho přezkumná činnost důsledně reflektovala nejen názory vtělené do napadeného rozhodnutí krajského soudu, ale též názory stěžovatele prezentované při veřejném zasedání krajského soudu a současně vrchní soud před vynesením napadeného usnesení vzal v potaz obsah celého spisového materiálu. Přitom dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu nelze cokoliv vytknout, neboť se správně zabývalo všemi rozhodnými okolnostmi.

4. Stěžovatel následně předmětnou blanketní stížnosti proti usnesení krajského soudu v jím předem avizované lhůtě dne 6. 2. 2023 doplnil, přičemž obsáhle rozporoval důvodnost vzetí do vazby. S touto argumentací se však vrchní soud již nemohl seznámit, neboť nyní napadené usnesení je ze dne 1. 2. 2023.

II. Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel namítá, že vrchní soud postupoval v rozporu se závěry judikatury Ústavního soudu [konkrétně nález ze dne 15. 2. 2022 sp. zn. III. ÚS 2934/21 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>), který řešil obdobnou věc se stejnými okolnostmi]. Ve své blanketní stížnosti výslovně uvedl svůj záměr doplnit její odůvodnění, a to v přesně stanovené lhůtě. Nadto argumentuje tím, že vyčkání na odůvodnění stížnosti nemohlo přinést ani žádné ohrožení práv jiných osob. Přitom jej nelze podezírat z obstrukčního jednání, neboť příčinou (předem oznámenou vrchnímu soudu) delšího odůvodňování stížnosti je stěžovatelova neznalost českého jazyka.

6. Stěžovatel zdůrazňuje, že podnikl všechny kroky k maximálnímu urychlení jeho procesního postupu. Proto ani nevyčkával na oficiální překlad rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení a namísto toho požádal svého obhájce, aby po doručení písemného vyhotovení usnesení krajského soudu pořídil jeho strojový překlad a tento překlad osobně doručil stěžovateli do vazební věznice. Stěžovatel tedy zdůrazňuje, že o úředně ověřený předklad usnesení o vzetí do vazby nepožádal právě proto, aby se mohl rychleji seznámit s jeho obsahem a rychleji odůvodnit stížnost proti rozhodnutí. Takto zvolený postup však vrchní soud klade absurdně k tíži stěžovateli, neboť uvedl, že doručování strojového překladu usnesení o vzetí do vazby bylo "iniciativou obhájce", která měla zdržet proces odůvodňování stížnosti. Podle vyjádření soudního překladatele by však vyhotovení soudního překladu trvalo nesrovnatelně déle. Naopak tvrzení vrchního soudu o "urychlení řízení" je podle stěžovatele nevěrohodné, neboť o stížnosti rozhodl pouhé tři pracovní dny před avizovaným doručením odůvodnění předmětné blanketní stížnosti. Obstát nemůže ani argument, že stěžovatel byl ve svém rodném jazyce ústně seznámen s vyhlášeným odůvodněním usnesení o vzetí do vazby. Lhůtu 21 dní k

odůvodnění stížnosti, která byla podle napadeného rozhodnutí nepřiměřená, totiž nevyužil vrchní soud k zaslání přípisu o jedné větě nebo alespoň telefonickému kontaktování obhájce.

7. Jako zcela absurdní se stěžovateli jeví rovněž argument vrchního soudu, podle kterého v napadeném rozhodnutí zohlednil argumentaci, kterou stěžovatel prezentoval v řízení před vynesením usnesení krajského soudu o vzetí do vazby, které blanketní stížností stěžovatel napadal. Stěžovatel má totiž ve stížnosti právo reagovat na rozhodnutí, které stížností napadá, což nelze procesně nahradit "zohledněním jeho vyjádření", která byla přednesena ještě před vynesením rozhodnutí krajského soudu.

8. Závěrem stěžovatel shrnuje, že spolu se svým obhájcem učinili vše i nad rámec svých procesních povinností, aby řízení probíhalo s nejvyšším možným urychlením při současném zajištění práva na efektivní obhajobu, přesto tato jeho snaha nebyla vrchním soudem reflektována a vrchní soud o stížnosti rozhodl, aniž vyčkal na její ohlášené doplnění.

III. Vyjádření účastníka řízení

9. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřil Vrchní soud v Olomouci.

10. Vrchní soud poukazuje zejména na odlišnosti, které zákonodárce vytvořil mezi postupem při projednání řádných opravných prostředků proti různým formám rozhodnutí. Zatímco v případě odvolání proti rozsudku je vyžadováno naplnění zákonem předepsaných obsahových náležitostí, jejichž absence, a to i přes výzvu soudu, povede k odmítnutí odvolání bez dalšího přezkumu, u stížnosti k jejímu projednání postačí i její učinění v blanketní formě. Proto i v tomto případě vrchní soud i přes absenci dalšího odůvodnění opravného prostředku přistoupil k důkladnému přezkumu jak vazebního řízení, tak důvodů, pro které krajský soud shledal vazbu opodstatněnou. Vrchní soud rovněž akcentuje nezbytnost rychlého projednání věci, kdy požadavek rychlosti se nevztahuje jen k orgánům činným v trestním řízení, ale rovněž k obhájci zadržené osoby. Vzhledem k tomu, že stížnostní soud musí obligatorně přezkoumat veškeré okolnosti vedoucí k závěru o důvodnosti předběžné vazby, umělé prodlužování lhůty k odůvodnění stížnosti obhájcem stěžovatele nebylo důvodné a vrchní soud se rozhodl jím neřídit. Uzavírá, že i nadále je přesvědčen, že jeho postup byl procesně správný, žádným způsobem nezasáhl do práv a zájmů stěžovatele a jeho ústavní stížnost by proto měla být odmítnuta.

11. Vrchní státní zastupitelství v Olomouci se k ústavní stížnosti navzdory výzvě Ústavního soudu nevyjádřilo a konkludentně se tak vzdalo postavení vedlejšího účastníka v řízení o ústavní stížnosti.

12. Vzhledem k obsahu zaslání vyjádření i k povaze projednávané věci (nejsou činěny spornými skutkové okolnosti věci, nýbrž pouze její právní posouzení - viz také níže), obdržené vyjádření nebylo stěžovateli zasláno k případné replice.

IV. Vlastní posouzení věci

13. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy), který stojí mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy). Vzhledem k tomu jej nelze, vykonává-li svoji pravomoc tak, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí, považovat za další instanci v systému obecné justice, oprávněnou vlastním rozhodováním (nepřímo) nahrazovat rozhodování obecných soudů; jeho úkolem je "toliko" přezkoumat ústavnost soudních rozhodnutí, jakož i řízení, které jejich vydání předcházelo. Proto vedení řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad podústavního práva a jeho aplikace na jednotlivý případ je v zásadě věcí soudů, a o zásahu Ústavního soudu do jejich rozhodovací činnosti lze uvažovat za situace, kdy je jejich rozhodování stíženo vadami, které mají za následek porušení ústavnosti (tzv. kvalifikované

vady); o jaké vady jde, lze zjistit z judikatury Ústavního soudu.

14. Ústavní soud posoudil všechny výše uvedené okolnosti, přezkoumal napadené rozhodnutí a vyjádření účastníka řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

15. Stěžovateli i vrchnímu soudu je nutno přisvědčit potud, že Ústavní soud se problematikou řádného projednání blanketního opravného prostředku již v minulosti skutečně opakovaně zabýval. Z jeho ustálené judikatury (viz již nálezy ze dne 4. 6. 1998 sp. zn. III. ÚS 308/97) vyplývá zásadně požadavek, aby soud, který obdržel blanketní stížnost s avizovaným doplněním jejího odůvodnění v konkrétně stanovené lhůtě, buď vyčkal na takové doplnění, anebo účastníka, je-li kontaktní, vyzval k doplnění stížnosti ve lhůtě kratší [viz nálezy sp. zn. III. ÚS 3333/19 nebo III. ÚS 2934/21 a další v nich uvedená rozhodnutí].

16. Ústavní soud proto zastává právní názor, že ve vazebních věcech, kdy si stěžovatel vyhradil ve vazebním řízení lhůtu pro odůvodnění své blanketní stížnosti, má orgán, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Pouze výjimečně, neumožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť ten je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení.

17. Při takovém postupu musí soudy zejména zohlednit předmět daného řízení (tedy či subjektivní práva nebo jaký veřejný zájem mohou být přiměřeným prodloužením řízení dotčeny), jakož i specifické okolnosti případu. Takovou okolností bylo v posuzované věci například cizí státní občanství stěžovatele, avšak může jí rovněž být kupříkladu obsáhlý spisový materiál či koordinace postupů orgánů činných v trestním řízení při zajištění výkonu práv obviněného.

18. Ze shora popsanych okolností daného případu je dostatečně zřejmé, že vrchní soud postupoval v rozporu se závěry uvedené judikatury, čímž porušil právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Aniž by Ústavní soud považoval za nutné hodnotit přiměřenost 21 denní lhůty k doplnění blanketní stížnosti, bylo povinností Vrchního soudu alespoň telefonicky vyzvat stěžovatele (resp. jeho obhájce) k případnému urychlení avizovaného postupu s poučením, že k jeho pozdějším úkonům či podáním již nemusí být přihlédnuto.

19. Tuto svou povinnost vrchní soud nesplnil - a to (nota bene) vědomě, jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí - aniž by mu v tom bránil jakýkoliv důležitý veřejný zájem nebo ochrana něčích subjektivních práv. Dovolával-li se Vrchní soud své povinnosti chránit osobní svobodu stěžovatele, nemůže se Ústavní soud s takovým argumentem ztotožnit. Chránit práva obviněného proti výslovnému přání obhajoby lze totiž podle Ústavního soudu toliko tehdy, je-li výsledek takového postupu orgánů činných v trestním řízení zjevně ve prospěch obviněného (např. dodržet všechna ústavní procesní práva obviněného není zásadně nutné, je-li propouštěn na svobodu). Ani ze zbývajících částí argumentace obsažené v odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá nějaký relevantní důvod, který by postup vrchního soudu legitimizoval. Především jím nemůže být samotná urgentnost rozhodování ve vazebních věcech (viz k tomu bod 16 nálezu sp. zn. III. ÚS 3333/19, opírající se o právní názor vyjádřený v nálezu ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. Pl. ÚS 32/16 (N 139/86 SbNU 369) a rozvinutý v nálezu ze dne 4. 9. 2018 sp. zn. I. ÚS 1692/18). Dále takovými důvody nemohou být ani neobsáhlost spisového materiálu či skutečnost, že stěžovatel nežádal o oficiální překlad písemného vyhotovení rozhodnutí. Všechny tyto skutečnosti by mohly být nanejvýš důvodem, pro které by mohl vrchní soud vyrozumět stěžovatele o "zkrácení" jím avizované lhůty, nikoliv však k jejímu ignorování.

20. Závěrem Ústavní soud poukazuje na okolnost, že v doplnění odůvodnění stížnosti proti usnesení krajského soudu poukazuje stěžovatel na celou řadu konkrétních skutečností. Tato okolnost však nemohla být vzata v úvahu, neboť v nyní posuzované věci mohl Ústavní soud posoudit pouze ústavní souladnost postupu Vrchního soudu, nikoli to, jak by řízení skončilo, kdyby vyčkal na doplnění předmětné blanketní stížnosti.

21. Pro úplnost pak Ústavní soud odkazuje na recentní náleze Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2023, sp. zn. IV. ÚS 487/23, který se týkal skutkově a procesně prakticky identické věci (oba stěžovatelé jsou zastoupeni stejným advokátem) a jehož právními závěry se Ústavní soud řídil i v nyní posuzovaném případě (viz čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky).

V. Závěr

22. Z těchto důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené rozhodnutí zrušil. Vrchní soud, vázán právním názorem obsaženým v tomto kasačním nálezu, bude proto povinen ve věci rozhodnout znovu a při tomto novém rozhodování se vypořádá i s dodatečně zaslaným doplněním původně blanketní stížnosti.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)